

РЕЗУЛЬТАТИ ТА АНАЛІЗ ДОСЛІДНО-ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ РОБОТИ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ПОШУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ГУМАНІТАРНОГО ПРОФІЛЮ З ВИКОРИСТАННЯМ ІКТ

У статті висвітлено результати та аналіз дослідно-експериментальної роботи щодо організації пошуково-дослідницької діяльності майбутніх учителів гуманітарного профілю з використанням ІКТ.

Модернізація сучасної вищої освіти пов'язана з приєднанням України до Болонського процесу, передбачає принципово новий підхід до підготовки майбутніх фахівців, особливо вчителів, які в подальшому повинні налаштовувати своїх учнів до творчого вирішення завдань, оволодіння безмежним сучасним інформаційним простором тощо, зокрема навчити використовувати інформаційно-комунікаційні технології під час здійснення пошуку, аналізу, редагування, представлення, зберігання інформації та ін..

Питання організації пошуково-дослідницької діяльності є досить нове та мало вивчене, зокрема ним займалися (І.Б. Карнаухова [4], О.П. Павленко [3]).

Науковці визначають організацію пошуково-дослідницької діяльності, як процес залучення до засвоєння студентами методів та засобів наукового дослідження, планування дослідження (висунення гіпотез, розробка плану визначення об'єкту та предмету), використання теоретичних та емпіричних методів, вивчення і здійснення різноманітних варіантів пошуку інформації, де всі дії спрямовані на розробку дидактичних матеріалів, які можуть застосовуватись у майбутні професійні діяльності.

Також слід відзначити процес інформатизації освіти. На думку багатьох науковців (А. А. Андрєєв, І. М. Богданова, М. І. Жалдак, О. С. Падалка, І. П. Підласий [1-2] та ін.), метою інформатизації системи освіти є підвищення ефективності навчання, завдяки розширенню обсягів інформації та вдосконаленню методів її застосування, а також спрямованість на те, щоб користувачі могли застосовувати інформаційно-комунікаційні технології як у навчально-виховному процесі вищого навчального закладу, так і в особистій професійній діяльності. Ми вважаємо що використання інформаційно-комунікаційних технологій під час пошуково-дослідницької діяльності робить останню більш ефективною та вмотивованою.

Метою статті є висвітлення результатів та аналізу дослідно-експериментальної роботи щодо організації пошуково-дослідницької діяльності майбутніх учителів гуманітарного профілю з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, що були отримані нами в результаті розробки та впровадження моделі організації пошуково-дослідницької діяльності студентів гуманітарного профілю.

Означена модель була розроблена для унаочнення процесу організацій зазначеної діяльності. На основі теоретичного аналізу стрижнем розробленої моделі є система педагогічних умов, кожна з яких впливає на певний компонент організацій пошуково-дослідницької діяльності майбутніх учителів гуманітарного профілю з використанням ІКТ. Також в моделі присутні види діяльності та засоби реалізації, які тісно зв'язані з компонентами та на які також впливають виокремленні нами педагогічні умови.

Результатом упровадження розробленої моделі вважаємо готовність майбутніх учителів гуманітарного профілю до пошуково-дослідницької діяльності з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, що досягається за рахунок урахування визначених нами педагогічних умов: створення емоційної привабливості пошуково-дослідницької діяльності з використанням ІКТ за допомогою проблемного методу та інтерактивних технологій; залучення майбутніх учителів до використання інформаційно-комунікаційних технологій у пошуково-дослідницькій діяльності у процесі розвитку творчого мислення; забезпечення розвитку рефлексії діяльності майбутнього вчителя

шляхом аналізу власних здобутків під час пошуково-дослідницької діяльності з використанням ІКТ.

Для реалізації експериментальної моделі було розроблено спецкурс «Організація пошуково-дослідницької діяльності з використанням інформаційно-комунікаційних технологій». Метою змістовних модулів розробленого спецкурсу стало оволодіння студентами комплексом знань: пошуково-дослідницька діяльність як засіб підвищення ефективності наукової роботи; інформаційно-комунікаційних технології як засіб підвищення ефективності пошуково-дослідницької діяльності; планування і здійснення пошуково-дослідницької діяльності, пошукові системи Інтернет; мультимедійна презентація результатів дослідження за допомогою програми MS PowerPoint; створення навчальних карток за допомогою програми MS Word; розробка навчальних карток за допомогою програми MS Excel; створення навчального посібника за темою дослідження, використовуючи програму Flash MX; створення програми «контролю знань» з теми дослідження за допомогою програмного засобу Flash MX; створення веб-сайту за допомогою програми Dreamweaver MX, та розміщення його в мережі Інтернет.

Основними завданнями змістових модулів є формування відповідних умінь і навичок: здійснення ефективного пошуку в мережі Інтернет; розробка навчальних карток за допомогою різноманітних програмних засобів; створення електронного навчального посібника, програми контролю знань, та проектування сайту з навчальними матеріалами.

Дані діагностики прикінцевого етапу дали змогу констатувати відповідні зміни в рівнях готовності майбутніх учителів гуманітарного профілю до пошуково-дослідницької діяльності з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.

Для аналізу результатів експериментальної роботи нами було використано t-критерій Ст'юдента [5]. За методикою t-критерію Ст'юдента нами було складено відповідні таблиці: рівні готовності до пошуково-дослідницької діяльності майбутніх учителів гуманітарного профілю з використанням інформаційно-комунікаційних технологій експериментальних (ЕГ) та контрольних (КГ) груп.

Наочно позитивну динаміку готовності до пошуково-дослідницької діяльності майбутніх учителів гуманітарного профілю з використанням інформаційно-комунікаційних технологій експериментальної групи ми можемо побачити з діаграм (рис.1, рис. 2) . На діаграмі (рис.1) показники рівнів готовності студентів до пошуково-дослідницької діяльності з використанням ІКТ контрольних груп на початку експерименту та після реалізації формувального етапу експерименту практично не відрізняються.

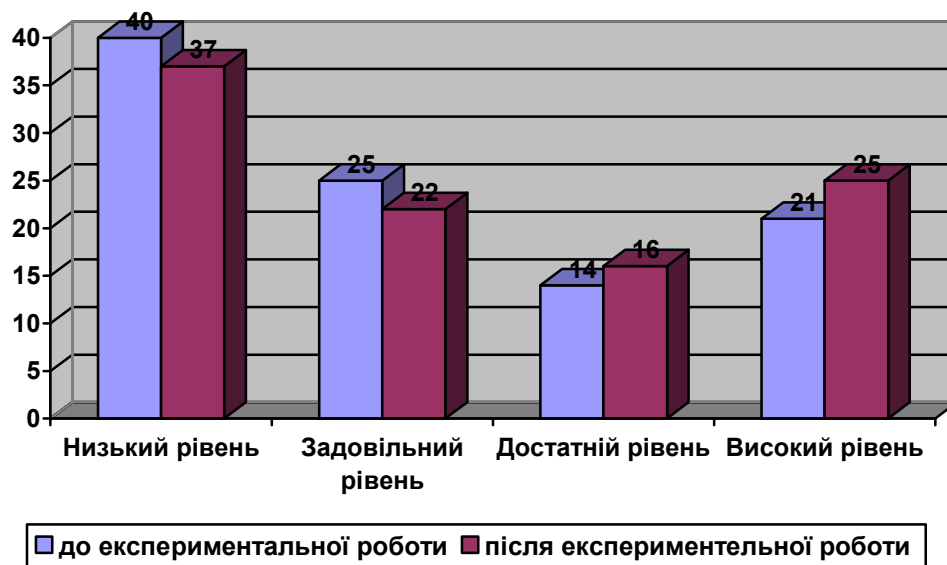

Рис. 1. Графік динаміки готовності майбутніх учителів гуманітарного профілю до

пошуково-дослідницької діяльності з використанням інформаційно-комунікаційних технологій (контрольні групи)

Натомість стан готовності до пошуково-дослідницької діяльності майбутніх учителів гуманітарного профілю з використанням ІКТ у експериментальних групах який показано в діаграмі (рис. 2).

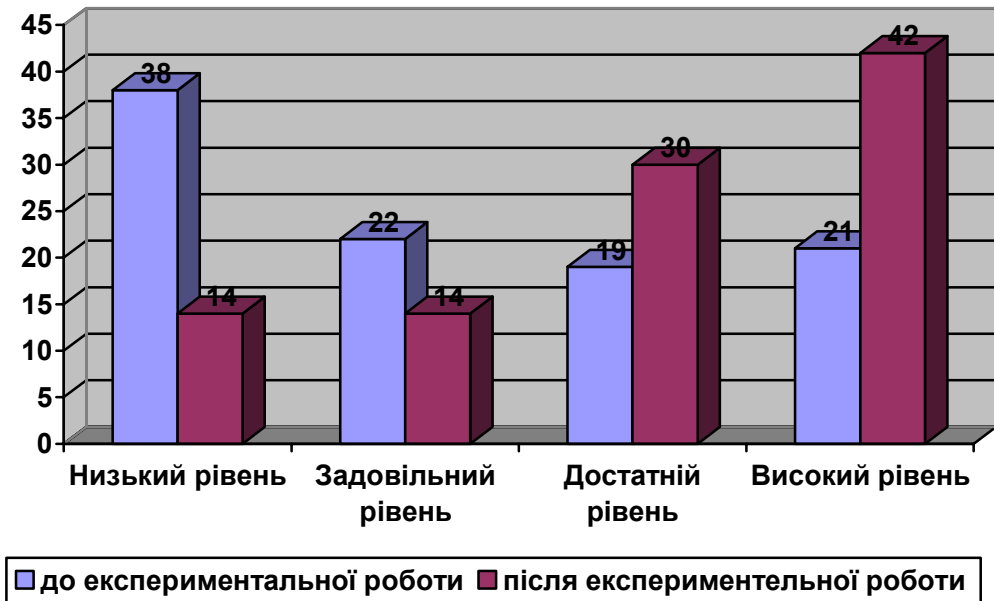

Рис. 2. Графік динаміки готовності майбутніх учителів гуманітарного профілю до пошуково-дослідницької діяльності з використанням інформаційно-комунікаційних технологій (експериментальні групи)

Наведені данні свідчать про значне підвищення рівнів готовності до пошуково-дослідницької діяльності майбутніх учителів гуманітарного профілю з використанням ІКТ. Таке зростання ми пояснюємо проведеною експериментальною роботою.

Узагальнені результати експериментальної роботи представлено в таблиці 1.

Як видно з таблиці 1, у студентів експериментальної групи готовність до пошуково-дослідницької діяльності з використанням ІКТ унаслідок формувального експерименту стала значно вище, ніж у студентів контрольної групи, хоча і в цій групі наявні певні зміни.

Особливо різниця прояву рівня готовності до пошуково-дослідницької діяльності з використанням ІКТ простежується на високому та низькому рівнях. Так, в експериментальній групі 42% студентів досягли високого рівня, що набагато перевищує відповідний рівень готовності в контрольній групі (25%). Низький рівень прояву показників готовності до пошуково-дослідницької діяльності склав 12% від загальної кількості студентів експериментальної групи (37%). Такі результати підтверджують ефективність запропонованої нами методики формування готовності до пошуково-дослідницької діяльності з використанням ІКТ.

Проаналізувавши результати проведеної експериментальної роботи, ми можемо зробити висновок, що розроблений нами спецкурс є ефективним у формування готовності до пошуково-дослідницької діяльності майбутніх учителів гуманітарного профілю з використанням ІКТ.

Подальші розвідки в цьому напрямку полягають у пошуку шляхів залучення студентів до науково-дослідницької діяльності з використанням ІКТ.

Таблиця 1.

Порівняльні дані рівнів готовності до пошуково-дослідницької діяльності з використанням ІКТ наприкінці формувального етапу експерименту (у %)

№ п/п	Компоненти готовності	Експериментальна група				Контрольна група			
		Низький рівень	Задовільний рівень	Достатній рівень	Високий рівень	Низький рівень	Задовільний рівень	Достатній рівень	Високий рівень
1.	Мотиваційний	12	20	30	38	41	20	16	23
2.	Когнітивний	20	17	28	35	32	26	12	30
3.	Орієнтовний	10	10	35	45	40	18	18	24
4.	Технологічний	14	10	27	49	37	25	18	24
	Всього:	14	14	30	42	37	22	16	25

Література:

1. Андреев А.А. Дистанционное обучение: сущность, технология, организация / А.А.Андреев, В.И.Солдаткин. – М.: Издательство МЭСИ, 1999. – 196 с.
2. Богданова І.М. Прикладна педагогіка: дидактичні можливості інформаційно-модульної технології: [методичні рекомендації] / І.М.Богданова. – Одеса, 2001. – 79 с.
3. Карнаухова І.Б. Поисково-исследовательская деятельность как средство развития творческой самостоятельности студентов в процессе профессиональной подготовки: дис.... на соискание ученой степени канд. пед. наук : 13.00.08 / Карнаухова, Ирина Борисовна. – М., 2003 – 158 с.
4. Павленко О. П. Формування творчої особистості гімназиста у пошуково-дослідницькій діяльності: автореф. дис. ... на здобуття наукового ступеня канд. пед. наук: 13.00.09 «Теорія навчання» / О.П. Павленко – Луцьк, 2005. – 21 с.
5. Иванов В.С. Основы математической статистики: [уч. пособие для ин-ов физ. Культуры / Под. ред. В.С. Иванова]. – М.: Физкультура и спорт, 1990. – 176с.

В статтє показано результати и анализ опытно-экспериментальной работы относительно организации поисково-исследовательской деятельности будущих учителей гуманитарного профиля с использованием ИКТ.

In the article the results of the research-experimental work of organization the quest-research activity for humanitarian specialization students with usage information-communication technologies are showed.